

Warszawa, dnia 12 czerwca 2018r.

Sygn. akt VI Ka 1282/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie :

Przewodniczący: SSO Ludmiła Tułaczko

protokolant: protokolant sądowy stażysta Katarzyna Pawelec

przy udziale prokuratora Anety Ostromeckiej oraz oskarżyciela posiłkowego W. J.

po rozpoznaniu dnia 12 czerwca 2018 r.

sprawy K. K. syna A. i K. ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwo z art. 159 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońców oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe w Warszawie

z dnia 3 kwietnia 2017 r. sygn. akt III K 978/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 1282/17

UZASADNIENIE

Na uwzględnienie zasługiwały apelacje wniesione przez obrońców oskarżonego K. K. w zakresie wniosków o uchylenie zaskarżonego wyroku

i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Sąd odwoławczy na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. uchylił zaskarżony wyrok stwierdzając bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w postaci nieobecności obrońcy, którego obecność była obowiązkowa na rozprawach w dniach 19 kwietnia 2016r. i 22 lutego 2017r. /k- 123,168/.

Z uwagi na wpływ aktu oskarżenia w niniejszej sprawie w dniu 26 listopada 2015r. /k- 93/ zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2016r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw/ Dz.U. z 2016r.poz 437/, która weszła w życie w dniu 15 kwietnia 2016r. do spraw niezakończonych do tego dnia stosuje się aż do ich prawomocnego zakończenia przepisy obowiązujące w dniu wniesienia aktu oskarżenia. Wobec powyższego znalazł zastosowanie w niniejszej sprawie art. 80 a § 1 k.p.k., który nakazywał wyznaczenie oskarżonemu obrońcy z urzędu na jego wniosek, po pouczeniu, że może zostać obciążony kosztami ustanowienia tego obrońcy. Wniosek taki oskarżony złożył w dniu 16 lutego 2016r. /k- 103a/. Postanowieniem z dnia 18 lutego 2016r. Sąd I instancji wyznaczył dla oskarżonego obrońcę z urzędu i w tym celu odroczył rozprawę. /k- 104/ Chociaż nie wskazał podstawy prawnej swojego rozstrzygnięcia to należy przyjąć, że zastosowanie znalazł właśnie art. 80 a § 1 k.p.k. jako obowiązujący w tym czasie. W dniu 19 kwietnia 2016r. nie stawił się na rozprawę obrońca z urzędu, który został prawidłowo zawiadomiony o jej terminie na poprzedniej rozprawie. Pomimo niestawiennictwa obrońcy sąd I instancji kontynuował postępowanie dowodowe

i przesłuchał świadków M. F. i D. K. zeznających na niekorzyść oskarżanego. Tej czynności później nie powtórzył podczas obecności obrońcy z urzędu. Z protokołu rozprawy nie wynika także, aby sąd I instancji przed przesłuchaniem

świadków podjął działania zmierzające do ustalenia powodów niestawiennictwa wyznaczonego obrońcy. Wezwał jednak obrońcę do usprawiedliwienia tej nieobecności. Obrońca nie wykonał zarządzenia sądu i nie usprawiedliwił swojej nieobecności. Sąd odwoławczy stwierdza, że na podstawie art. 80 a § 1 k.p.k. udział ustanowionego obrońcy z urzędu w rozprawie był obowiązkowy. Zgodnie z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. bezwzględna przyczyna odwoławcza zachodzi wtedy gdy obrońca nie brał udziału w czynności pomimo, że jego udział był obowiązkowy.

Inaczej to zagadnienie przedstawiła w apelacji obrońca z wyboru oskarżonego zarzucając naruszenie art. 117 § 2 k.p.k. poprzez brak udziału obrońcy na rozprawie

w dniu 19 kwietnia 2016r. i brak wyrażenia zgody przez oskarżonego na prowadzenie rozprawy pod nieobecność obrońcy, co skutkowało naruszeniem prawa do obrony K. K.. W tej sytuacji należy zgodzić się ze skarżącą, że sąd I instancji w pierwszej kolejności powinien ustalić powody niestawiennictwa obrońcy z urzędu

i uzyskać stanowisko oskarżonego czy zgadza się na kontynuowanie postępowania dowodowego. Jeśli oskarżony odmówi to zgodnie z art. 117 § 2 k.p.k. sąd I instancji powinien odroczyć rozprawę gdyż czynności się nie przeprowadza gdy zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że obrońca nie stawiał się z innych wyjątkowych przyczyn. Tymczasem sąd I instancji nie ustalił powodów niestawiennictwa obrońcy z urzędu, nie uzyskał także stanowiska oskarżonego czy zgadza się na prowadzenie rozprawy podczas nieobecności obrońcy. Obrońca z urzędu nie stawiał się także na rozprawie w dniu 22 lutego 2017r., na której sąd I instancji przesłuchał świadka M. D., zeznającą także na niekorzyść oskarżonego, lecz w tym wypadku K. K. wyraził zgodę na prowadzenie rozprawy podczas nieobecności obrońcy /k-168/. Obrońca z urzędu usprawiedliwił niestawiennictwo omyłkowym zapisem terminu rozprawy. /k- 173/ W złożonej apelacji nieobecność obrońcy na rozprawie

w dniu 22 lutego 2017r. nie została wskazana, jako naruszenie prawa do obrony. Uwzględniając argumenty obrońcy należy stwierdzić, że zachodzi konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku bowiem na rozprawie w dniu 19 kwietnia 2016r. doszło do naruszenia prawa do obrony oskarżonego. Niewątpliwie nieobecność obrońcy na tej rozprawie, gdy przesłuchani zostali świadkowie zeznający na niekorzyść oskarżonego miała wpływ na treść wyroku, gdyż te zeznania dostarczyły sądowi głównych argumentów przemawiających za skazaniem oskarżonego K. K.. Wobec powyższego przyjęcie argumentacji obrońcy z wyboru także prowadzi do wniosku o konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku. Odnosząc się do pozostałych zarzutów zawartych w apelacji obrońcy

z wyboru należy stwierdzić, że nie były one zasadne. Nie doszło do naruszenia art. 404 § 2 k.p.k. Rozprawa z dnia 20 maja 2016r. /k- 132/ została odroczone do dnia 16 czerwca 2016r. W dniu 14 czerwca 2016r. /k- 139/ została zdjęta z wokandy wobec braku delegacji sędziego, który dotychczas prowadził tę sprawę i skierowana do referatu innego sędziego. Po uzyskaniu delegacji przez sędziego ponownie została skierowana do jego referatu. /k – 151/ i odbyła się rozprawa w dniu 19 stycznia 2017r. /k- 161/ Na tej rozprawie obecni byli oskarżony i jego obrońca z urzędu, którzy jak wynika z zapisu protokołu, nie złożyli wniosków formalnych zaś po wydaniu postanowienia przez sąd w trybie art. 404 §2 k.p.k. nie zgłosili uwag i zgodzili się na dalsze prowadzenie rozprawy. Powyższe oznacza, że zaakceptowali przerwę w rozprawie trwająca ok. 8 miesięcy. Nie jest to w realiach sądów (...) przerwa na tyle długa, aby doprowadziła do utraty wiedzy

o dotychczas przeprowadzonych dowodach. Sąd odwoławczy za niezasadny uznaje także zarzut zaniechania przez sąd I instancji przeprowadzenia z urzędu, bez wniosku stron procesowych dowodów z przesłuchania świadków wskazanych w apelacji złożonej przez obrońcę z wyboru. Zgodnie z treścią art. 167 §1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie wpływu aktu oskarżenia, dowody przeprowadza się na wniosek strony a taki wniosek nie został złożony w toku procesu przed sądem I instancji przez występującego obrońcę z urzędu ani przez oskarżonego. Sąd I instancji nie miał więc obowiązku przeprowadzenia tych dowodów bez wniosku stron procesowych. Ponadto zgodnie z art. 427 § 4 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia aktu oskarżenia nie można w apelacji podnosić zarzutu nieprzeprowadzenia przez sąd określonego dowodu, jeżeli obrona nie składała w tym zakresie wniosku dowodowego przed sądem I instancji. Za niecelową sąd odwoławczy uznał oceną zarzutów rażącej niewspółmierności kary zawartych w treści obu wniesionych apelacji przez obrońców występujących z wyboru i z urzędu, wobec uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W toku procesu sąd I instancji powinien postępowanie ponowne prowadzić zgodnie

z procedurą z dnia 1 lipca 2015r. Jeżeli obrońca ponowi wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków sąd I instancji rozważy celowość przeprowadzenia tych dowodów. Z uwagi na terminy procesowe sprawę tę sąd I instancji powinien rozpoznać bez zbędnej zwłoki.